

Znanstveni projekt *Europeizacija hrvatske javne uprave: utjecaj na razvoj i nacionalni identitet*

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS, Ministarstvo) prihvatilo je financiranje znanstvenog projekta *Europeizacija hrvatske javne uprave: utjecaj na razvoj i nacionalni identitet* (*Europeanisation of the Croatian Public Administration: Development and Identity*). Potporu prijavi projekta dao je Središnji državni ured za upravu Republike Hrvatske koji ga »... smatra vrlo vrijednim u procesu daljnje modernizacije hrvatske javne uprave i njenom približavanju europskim standardima ...«. Također, posebnu potporu dala je i SIGMA, zajednička inicijativa OECD-a i EU usmjerena prema potpori unapređenju javnog upravljanja i menadžmenta. Voditelj projekta je prof. dr. sc. Ivan Koprić s Pravnog fakulteta u Zagrebu, a pored njega, kao suradnici iz RH, na projektu sudjeluje i veći broj domaćih istraživača. Domaći istraživači su akademik Eugen Pusić, prof. dr. sc. Dragan Medvedović, prof. dr. sc. Željko Pavić, prof. dr. sc. Stjepan Ivanišević, prof. dr. sc. Milan Ramljak, prof. dr. sc. Jasna Omejec, doc. dr. sc. Gordana Marčetić, mr. sc. Marija Burić Pejčinović, mr. sc. Ivan Šprajc, mr. sc. Zoran Pičuljan, mr. sc. Alen Rajko, mr. sc. Teodor Antić, mr. sc. Verica Tolić, mr. sc. Anamarija Musa, mr. sc. Marko Šikić i mr. sc. Vedran Đulabić.

Uz domaće istraživače, u realizaciju projekta uključeni su i mnogobrojni znanstvenici iz inozemstva, čime je dobio vrlo snažnu međunarodnu komponentu. Istraživači iz inozemstva su prof. dr. em. Hellmut Wollmann (Humboldt Universität, Berlin), prof. dr. Edward Page (London School of Economics and Political Science), prof. dr. Christian Bruenner (Institute for Austrian, European and Comparative Public Law, Political Science and Public Administration, Graz), prof. dr. Marc Gjidara (Université Panthéon Assas, Paris II, Paris), prof. dr. Gorazd Trpin (Pravni fakultet u Ljubljani), prof. dr. Bojan Bugarič (Pravni fakultet u Ljubljani), prof.

dr. Rajko Pirnat (Pravni fakultet u Ljubljani), prof. dr. Anton Jerovšek (Pravni fakultet u Ljubljani, Fakultet za upravu u Ljubljani, Fakultet za postdiplomske državne i europske studije, Brdo pri Kranju), prof. dr. Senko Pličanič (Pravni fakultet u Ljubljani), prof. dr. Božo Grafenauer (Pravni fakultet u Mariboru), prof. dr. em. Ignace Snellen (Erasmus University, Rotterdam), prof. dr. Klaus H. Goetz (University of Potsdam, Njemačka), prof. dr. Ilona Palne Kovacs (Hungarian Academy of Sciences and Faculty of Humanities, Pecs), dr. Ivan Halasz (Hungarian Academy of Sciences, Institute for legal Sciences, Budapest), dr. Martin Lodge (London School of Economics and Political Science), dr. Michael Bruter (London School of Economics and Political Science) i dr. Jan Mayer-Sahling (University of Nottingham).

Nadalje, kao rezultat aktivne politike osoblja, u projekt se u narednom razdoblju planira uključivanje novih, mladih istraživača, što bi trebalo stvoriti pretpostavke za njihov daljnji znanstveni razvoj. Za sada su to kolege Mihovil Škarica, Frane Staničić, Lana Ofak i Tijana Vukojičić. Takvim se pristupom želi pridonijeti okupljanju i razvoju znanstvene i stručne zajednice koja se bavi istraživanjem suvremene javne uprave u Hrvatskoj te na taj način osigurati aktivnu suradnju između starijih, etabliranih znanstvenika i mladih kolega koji se još uvijek razvijaju u znanstvenom smislu. Vrijedi napomenuti i to da je projekt prijavljen u sklopu programa *Identitet i promjena: prilagodba hrvatskog javnog prava EU*, voditelj kojeg je prof. dr. sc. Josip Kregar.

Projekt *Europeizacija hrvatske javne uprave: utjecaj na razvoj i nacionalni identitet* bavi se istraživanjem utjecaja europeizacije na hrvatsku javnu upravu. Sukladno njegovu sažetku, »... Temeljna je hipoteza da europeizacija javne uprave svojim modernizacijskim učincima može znatno ubrzati održivi ekonomski i društveni razvoj. Pored europskih standarda, put modernizacije hrvatske javne uprave odredit će i elementi nacionalnog identiteta. Paralelno će se do neke mjere mijenjati i nacionalni identitet, urastanjem u europsku zajednicu naroda obilježenu istodobnim procesima kulturne i druge konvergencije, ali i očuvanja nacionalnih posebnosti. Europeizacija zahvaća državnu upravu, lokalnu i regionalnu samoupravu te javne službe. Reformira se sustav zaštite prava građana i drugih subjekata te sustav upravnog obrazovanja. Temeljni pravci reforme državne uprave jesu: jačanje koordinativnog kapaciteta vlade te kapaciteta analize i oblikovanja javnih politika; razvoj službeničkog sustava, upravno postupanje, javne nabave i sustav javnog poštenja; organizacijska i funkcionalna racionalizacija; izgradnja e-uprave, itd. U lokalnoj samoupravi potrebna je daljnja decentralizacija, politika regionalnog razvoja, jačanje političkog

legitimiteta i osiguranje kvalitetnih lokalnih javnih usluga. Javne se službe kao bitni dio socijalne države moraju prilagoditi novoj europskoj regulaciji koja se temelji na razlikovanju gospodarskih od negospodarskih javnih službi. Kao izraz politike liberalizacije ta regulacija zahtijeva brojne prilagodbe u upravnom sustavu (nezavisne regulacijske agencije, itd.). Potrebno je uvesti metode racionalnog javnog menadžmenta, pojednostaviti procedure, jačati poziciju građana te inzistirati na kvaliteti javnih usluga. Potrebno je oblikovati sustav zaštite prava građana modernizacijom upravnog sudovanja i jačanjem uloge Ustavnog suda. Nuždan je vertikalno prohodan i cjelovit sustav kvalitetnog upravnog obrazovanja kakav postoji u drugim europskim zemljama. Temeljem uvida u suvremena teorijska i doktrinarna znanja, europske upravne standarde, stanje u drugim zemljama, kao i temeljem podataka prikupljenih empirijskim i pravnim istraživanjima te terenskim radom ispitat će se uvjeti, mogućnosti, pravci i načini te posljedice europski orijentirane modernizacije hrvatske javne uprave na razvoj i nacionalni identitet. Praktičnu primjenjivost rezultata osiguravaju dosadašnje istraživačko i praktično iskustvo, veza s upravnim ekspertima u okviru projekta i suradnja s nadležnim tijelima.«

Projekt ima nekoliko međusobno povezanih komponenti koje zahtijevaju paralelni rad i kontinuirano međusobno usklađivanje. Komponente su: elaboracija teorijskog i doktrinarnog okvira europeizacije hrvatske uprave, prilagodbe državne uprave, razvoj sustava lokalne i regionalne samouprave, europska regulacija javnih službi, europeizacija općeg upravnog prava, harmonizacija sustava zaštite prava građana te izgradnja sustava upravnog obrazovanja i usavršavanja. Svaka od njih na svoj bi način trebala osvijetliti jedan od aspekata utjecaja europeizacije na javnu upravu u Hrvatskoj, a zajedno bi trebale pružiti jasniju sliku i razbistriti procese koje će prouzročiti pristupanje Hrvatske Europskoj uniji, s jedne, te modernizacija kao opći trend upravnog razvoja, s druge strane.

Sredinom lipnja 2007. održan je sastanak domaćih suradnika na kojem se razgovaralo o dosadašnjem tijeku i o budućim aktivnostima na projektu. Posebno se razgovaralo o ograničenjima u provedbi projekta s obzirom na vrlo oskudna sredstva dobivena od Ministarstva. Naime, s obzirom na veličinu i značaj projekta te velik broj suradnika iz zemlje i inozemstva (gotovo četrdeset istraživača), sredstva koja je projektu dodijelilo MZOS, a koja godišnje iznose jedva nešto više od desetine potrebnih i traženih sredstava, znatno sužavaju akcijski radijus projekta i dovode u pitanje realizaciju njegovih temeljnih ciljeva. Kako god, zaključeno je da projekt ima perspektivu i da je u zadanim okolnostima potrebno napraviti što je moguće više te se na taj način približiti ostvarivanju zacrtanih ciljeva.

Na kraju, treba istaknuti da bi projekt po svojoj širini, hipotezi, ciljevima i očekivanim rezultatima trebao dodatno osvijetliti narav promjena koje će s postupkom europeizacije i modernizacije zahvatiti hrvatsku javnu upravu. Istražit će se kompleksni utjecaji navedenih procesa ne samo na državnu upravu nego i na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, javne službe, službeničke odnose i zakonodavstvo, upravno postupanje, upravno i ustavno sudovanje te upravno obrazovanje. Sve u svemu, u nadolazećem razdoblju znatna energija trebala bi biti usmjerena na istraživanje javne uprave u Hrvatskoj. Jedina je šteta što je u zemlji koja bi trebala postati »društvo znanja«, po količini dobivenih sredstava od Ministarstva, provedba tako važnog projekta oslonjena gotovo isključivo na entuzijazam i osjećaj odgovornosti prema znanstvenom radu, kao i želji za dubljim razumijevanjem suvremenih procesa koji se događaju u našoj javnoj upravi.

*Mr. sc. Vedran Đulabić**

* Mr. sc. Vedran Đulabić, asistent na Katedri za upravnu znanost Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (assistant at the Chair of Administrative Science, Faculty of Law, Zagreb University, Croatia)